

Natur & Miljøkonference Advokat Mads Kobberv

codex
advokater

Baggrunden for problemstillingen

Hos Codex advokater arbejder vi hver dag for at skabe resultater for vores kunder. Vi står personligt bag hver opgave, og vores viden og engagement gør din forretning stærkere i en konkurrencepræget verden.

www.codexlaw.dk

Ubetinget påbudsgrundlag

1) Virksomheder

- Sket (helt eller i det væsentligste) efter 1. januar 2001 og ikke brand/hærværk
- MEL-virksomheder også før 2001 og uanset brand/hærværk

2) Villatanke

- Når omfattet af § 48, dvs. (groft sagt) forureningen kommer fra et ibrugværende eller fornylig sløjfet tankanlæg

Forsikringsordningen (§ 49) løser store dele af villatanksområdet

1. Der er forsikringspligt (undtagelse for stat, regioner og kommuner)
2. Forsikringen skal dække udgifterne til opfyldelse af § 48-påbud
3. Ikke forsikringspligt ved
 - a) forsæt fra tankejerens side,
 - b) tank ulovlig + tankejeren vidste eller burde vide det, eller**
 - c) skyldes levering i strid med vejtransportregler
4. Forsikringspligten ophører 6 måneder efter, tank er sløjft forskriftmæssigt
5. Der er max på (nu) kr. 4,162 mio. (kommunen hæfter herudover). Beløbet pristalsreguleres årligt første gang i 2015.

Men ikke det hele

U.2014.2083H

- 2000 = handel
- Oplysning om, at der var nedgravet olietank fra 1979. Ikke nogen oplysning omkring tankens art. Tankattest ikke indhentet
- 2007: Forurening. Der var tale om en AJVA-tank, der skulle have været sløjfet i 2001
- Ikke forsikringsdækning. *”Uanset forholdene på købstidspunktet var det imidlertid nødvendigt at skaffe sig yderligere viden om olietanken for at undgå senere overskridelse af sløjfningsterminerne i henhold til olietanksbekendtgørelsen. Køberne var ikke i besiddelse af tankattesten og de gjorde ikke noget for at fremskaffe den eller på anden måde at skaffe sig viden om de faktiske forhold omkring tanken. De kunne have fået tankattesten ved en henvendelse til kommunens tekniske forvaltning. ... På den baggrund finder vi, at de i hvert fald nogen tid efter overtagelsen af ejendommen burde have vidst, at olietanken var af en type, som ifølge reglerne i olietanksbekendtgørelsen skulle have været sløjfet inden den 1. januar 2001. Betingelserne for forsikringsdækning er derfor ikke opfyldt.”*

Udgangspunkt = genopretning, men fravigelse via proportionalitetsprincip

U.2014.790H

*”Det fremgår af lovens forarbejder, at påbudshjemlen i § 48 skal administreres under hensyn til det almindelige forvaltningsretlige **proportionalitetsprincip**. Det indebærer bl.a., at lovens udgangspunkt om, at al forurening skal fjernes og den hidtidige tilstand **genoprettes**, kan fraviges, hvis udgifterne hertil ikke vil stå i et rimeligt forhold til den fare for miljø eller sundhed, som ligger til grund for påbuddet.”*

Ministersvar i forbindelse med lovforslagets behandling

”Forsikring & Pension foreslår, at Miljø- og Energiministeriet forpligtes til at udarbejde retningslinier for kommunerne om, hvornår og i hvilke situationer miljømyndighederne kan meddele påbud om at foretage de i § 40 nævnte undersøgelsesforanstaltninger, samt retningslinier med ensartede kriterier for at fjerne en konstateret forurening, foretage genopretning eller andre foranstaltninger efter § 41.

Da der er tale om en videreførelse af gældende regler, ser jeg ikke behov for at udstede nye retningslinier for udstedelse af påbud om undersøgelse.

Genopretningsprincippet er i sin grundform i sig selv et ensartet kriterium for oprydning, som ikke behøver yderligere vejledning. Kriteriet betyder, at den, der har forurennet, skal fjerne forureningen. Proportionalitetsprincippet vil dog altid gælde og afhænger af den konkrete situation.”

Lovbemærkning til JFL

”Det skal bemærkes, at oprydningssomfanget ved de oprydninger, som finder sted efter påbud til forurener i henhold til lovforslagets kapitel 5, er defineret ud fra, at den hidtidige tilstand på ejendommen, før forureningen indtraf skal genoprettes (genopretningsprincippet). Det vil sige, at al forurening skal fjernes, dog under hensyn til, at der er en vis proportionalitet mellem omkostninger og miljøforbedringen (proportionalitetsprincippet).

Der er således som udgangspunkt forskel i oprydningssomfang, afhængigt af, om oprydningen sker som et led i den offentlige indsats, jf. lovforslagets kapitel 3, eller om oprydningen sker efter påbud til forurener, jf. lovforslagets kapitel 5.”

Proportionalitet

NMK-11-00109 af 15. juli 2014

”Ved bedømmelsen af omkostningerne lægger nævnet i sin praksis blandt andet vægt på, om omkostningerne har en størrelse, der er sammenlignelig med, hvad der kendes i tilsvarende sager.

Såfremt omkostninger til en fuldstændig risikofjernelse i den konkrete sag ikke vurderes at indebære noget klart misforhold, bør en afgørelse om oprensning efter lovens § 41 følge lovens klare udgangspunkt om at fjerne forureningen og genoprette den hidtidige tilstand.”

I den konkrete sag var en udgift på 2-2,5 mio. kr. til fjernelse af en forurening på ca. 1.200 l i et OSD-område ikke uproportional.

Proportionalitetsprincip

NMK-11-00154 af 2. august 2017

Fuldstændig oprensning ville koste ca. kr. 10 mio.

”Miljø- og Fødevareklagenævnet kan tiltræde, at forureningen – som er beregnet til 33 tons olie, hvoraf 14 tons er fri fase olie – udgør en risiko for grundvandsressourcen og vil gøre det i mange år fremover, såfremt olieforureningen ikke fjernes. Nævnet bemærker særligt, at nedbrydning af den store mængde fri fase olie vil tage meget lang tid, da der er tale om en stor mængde olie på et begrænset areal, hvorfor ilt og næringsstoffer opbruges og nedbrydningen går i stå.

På den baggrund finder Miljø- og Fødevareklagenævnet, at det ikke er uproportionalt at meddele påbud om en fuldstændig oprensning af olieforureningen i den foreliggende sag.”

Proportionalitetsprincip

NMK-11-00182 af 23. november 2017

”Som anført ovenfor, udgør restforureningen – af Miljø- og Fødevareklagenævnet estimeret til 16-18 kg olie – en miljømæssig risiko for grundvandet, samt en sundhedsmæssig risiko ved fremtidige gravearbejder på ejendommen.

Ejendommen er beliggende i et område, hvor der ikke er særlige drikkevandsinteresser ...

På denne baggrund kan Miljø- og Fødevareklagenævnet tiltræde, at den miljømæssige gevinst, der kan opnås ved en fuldstændig oprensning af restforureningen ikke står i et rimeligt forhold til de omkostninger der er forbundet hermed.”

Det ville koste ca. 1.745.000 kr. at fjerne restforureningen.

Delkonklusion

- 1) Ubetinget påbudsgrundlag for næsten alle nye forureninger
- 2) Det klare udgangspunkt er genopretning, også hvor det bliver dyrt
- 3) Det betyder, at en række virksomheder og ejere af uforsikrede olietanke risikerer påbud, de ikke har økonomisk mulighed for at opfylde

codex

advokater

Hvad betyder det for påbuddet, at adressaten ikke har økonomi til at opfylde påbuddet?

Hos Codex advokater arbejder vi hver dag for at skabe resultater for vores kunder. Vi står personligt bag hver opgave, og vores viden og engagement gør din forretning stærkere i en konkurrencepræget verden.

www.codexlaw.dk

Forurenerens økonomi

NMK-11-00164 af 11. juli 2017

Ikke-påbud meddelt med henvisning til, at forurenerens økonomi gjorde det udsigtsløst at meddele ham påbud:

”... De undersøgelses- og oprydningspåbud, som miljømyndighederne kan pålægge forurenere, er udelukkende baseret på offentligretlige, særligt miljømæssige hensyn ...

Ovenstående indebærer efter Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering en pligt for kommunen til at meddele påbud om undersøgelse eller oprensning til forureneren, såfremt betingelserne herfor er opfyldt, uanset forurenerens økonomiske muligheder for at opfylde påbuddet.”

Nævnet henviste dog også til en lovbemærkning, hvoraf følgende fremgik:

”Den offentlige indsats er ... subsidiær i forhold til at meddele påbud til forureneren. ... Ønsker tilsynsmyndigheden ikke at udføre en selvhjælpshandling, og skønnes det udsigtsløst at gennemtvunge påbuddet ved retsforfølgelse, tager amtsrådet stilling til, om forureningen skal optages i oversigten. Det forudsættes herved, at tilsynsmyndigheden med alle midler i form af et påbud, indskærpelse og om muligt politianmeldelse har søgt at gennemtvunge påbuddet.”

Forurenerens økonomi

NMK-11-00177 af 15. maj 2017

Der var tale om en ikke-forsikret villatanksforurening.

Kommunen havde meddelt et undersøgelsespåbud, som ejeren grundet økonomi ikke havde efterlevet. Kommunen meddelte herefter et afværgepåbud og begrundede det bl.a. med, at grundejeren på grund af den begrænsede økonomi så kunne bruge pengene på at rense op frem for at undersøge:

”Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer – i lighed med X Kommune – at der ikke er udført afgrænsende undersøgelser ... ikke er udført risikovurderinger ...

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at en undersøgelse af en forurening, der skal indgå i overvejelserne om, hvorvidt og hvordan forureningen skal påbydes oprenset, skal give den fornødne klarhed omkring forureningens omfang og de risici, der er forbundet med forureningen. Forurenerens eventuelt begrænsede økonomiske midler kan ikke tillægges betydning for vurderingen af, hvilke undersøgelser der er påkrævede.”

Straffesag – forurenerens økonomi

MAD 2015.304B

Undersøgelsespåbud efter JFL § 40 blev ikke opfyldt.

Påbudsadressaten erklærede sig skyldig, men anførte, at virksomheden ikke havde penge til at opfylde påbuddet.

Idømt bøde på kr. 10.000 samt månedlige tvangsbøder på kr. 2.000 uden hensyntagen til økonomi.

codex
advokater

Sammenfatning og debat

Hos Codex advokater arbejder vi hver dag for at skabe resultater for vores kunder. Vi står personligt bag hver opgave, og vores viden og engagement gør din forretning stærkere i en konkurrencepræget verden.

www.codexlaw.dk

Sammenfatning

- 1) Dyre påbud på ubetinget grundlag, hvis det er nødvendigt for, at genopretningsprincippet iagttages
- 2) Det gælder uanset adressatens økonomi
- 3) Det har som sin konsekvens, at der vil blive meddelt påbud, som ikke bliver efterlevet. Forureningerne bliver så, når det er godtgjort, at påbuddet ikke har effekt, en del af den offentlige indsats

- 1) Bør det overvejes i visse situationer at meddele et begrænset påbud (når der foreligger økonomisk umulighed), eller er der tale om en ”sti”, der af principielle grunde ikke bør betrædes?
- 2) Hvilken dokumentation for økonomien skal der i givet fald foreligge?
- 3) Hvilke aktører skal inddrages i processen?
- 4) Hvilke kriterier skal være opfyldt, for at det kan overvejes at meddele et begrænset påbud?